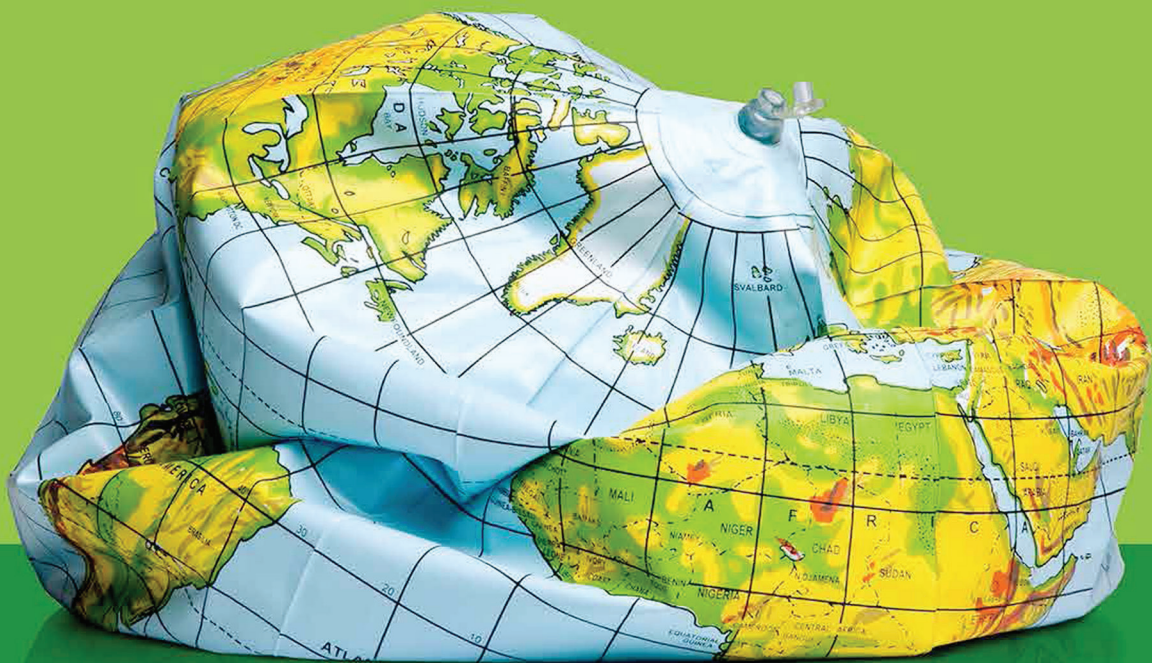

Ez ditzagun ito

Geure aztarna ekologikoak planetako
baliabideak agortzen ditu eta gizateria
garatzeko aukerak ere murrizten ditu.

**UTZI ZURE AZTARNA
POBREZIAREN AURKA**

Zurekin, bat gehiago

BAKEAREN EGUNA

Helburu espezifikoak

- Kontzeptu hauek ezagutzea: gatazka soziala, kontsumo arduratsua eta aztarna ekologikoa.
- Gure aztarna ekologikoak planetan duen eraginari buruz gogoeta egitea.
- Gizarteko bakean eragina duten kontsumo-ohiturak sustatzea.

Kontzeptuak

- Bakea.
- Gatazka sozialak.
- Kontsumo arduratsua.
- Aztarna ekologikoa.

Prozedurak

- Gure kontsumo-ohiturek dituzten ondorioei buruz gogoeta egitea.
- Gure elikagaien kontsumoak planetako beste inguru batzuetan zer eragin duen onartzea eta aztertzea.
- Kontsumo-ohitura batzuekin lotutako ezegonkortasun sozialaz jabetzea.

Jarrerak

- Gaur egungo kontsumoarekin lotutako solidaritate eza salatzea.
- Aztarna ekologikoan eragin txikiagoa duten kontsumo-eredu iraunkorrak bilatzea.
- Gure kontsumo-ohituren ondorioak jasaten ari diren pertsonekin enpatia izatea.

Oinarrizko gaitasunak barneratzeko ekarpena

Matematikarako, zientziarako eta teknologiarako gaitasuna:

- Aztarna ekologikoarekin lotutako hiztegia zabaltzen dute.
- Gai dira gertaerak sekuentziatzeko, horietako bakoitzaren ondorioak deduzituz.
- Etxetik pizza bat erosteak baliabideetan zer kostu duen kalkulatzeko.
- Badakite termino hauen esanahia: aztarna ekologikoa, jasate-ahalmena, defizit ekonomikoa...
- Debate batean erabiltzen dituzten argudioak sekuentzialki ordenatzen dituzte.
- Gizadiaren aztarna ekologikoaren ezaugarriak identifikatzen dituzte.
- Interneteko bilatzaile bat erabiltzen dute.

Ikasten ikasteko gaitasuna:

- Ezagutza eraikitzen dute, egunerokotasunetik abiatuta.
- Saioaren amaieran, ikasi dutena ahoz adierazten dute, beren ideiez jabetzeko.

- Beren aztarna ekologikoaz jabetzen dira, horrela, aztarna hori murriztu ahal izateko eta gizarteko bakeari laguntzeko.

Gizarterako eta herritartasunerako gaitasuna:

- Baliagarria da bizi garen gizartearen errealitatea ulertzeko, elkarrekin lan egiteko, elkarrekin bizitzeko eta gizarte plural batean herritartasun demokratikoa jorratzeko, bai eta berori hobetzeko konpromisoa hartzeko ere.
- Erabakiak hartzen laguntzen du, eta egoera zehatz batzuen aurrean nola jokatu aukeratzen eta hartutako aukeren eta erabakien erantzule izaten.
- Inguruko balioez jabetzen laguntzen du, eta horiek ebaluatzen eta modu afektiboan eta arazoia oinarri hartuta berreraikitzen, poliki-poliki norberaren balio-sistema bat eratzeke nahiz erabaki edo arazo baten aurrean modu koherentean jokatzeko, balio horietan oinarrituta.
- Posizio pertsonala beti ez dela etikoa ulertzen laguntzen du; Giza Eskubideen Adierazpenak jasotzen dituen printzipio eta balio unibertsal horien errespetuan oinarrituta badago soilik izango da etikoa.

Hizkuntza-komunikaziorako gaitasuna:

- Ideia-zurrumbiloaren bidez eta ikasleen kontzientzia kritikoa esnatzea xede duten debateetako elkarriketen bidez.
- Argudio edo gertaera baten aurrean jarrerak defendatuz, bere iritzia arazoituz beti.
- Elkarriketaren bidez besteekin eta bere inguruarekin harreman zuzenak eta eraikitzaileak izanez, mundu hau mundu hobea izan dadin. Elkarriketa, arazoak konpontzeko baliabide gisa.
- Beste kultura batzuetatik jasotako lekukotasunen eta iritzien bidez, kulturantzatasunaren aberastasunaz jabetzeko eta, kulturak ezagutzen dituzten heinean, horiek errespetatzeko.

Denboralizazioa

Jarduera ongi garatzeko, unitate honi ordubete eskaintzea gomendatzen da.

Ebaluazio-irizpideak

- Gatazka soziala, kontsumo arduratsua eta aztarna ekologikoa kontzeptuak ezagutzen ditu.
- Bere aztarna ekologikoak planetan duen eraginari buruzko gogoeta egiten du.
- Gizartean balea lortzera bideratutako kontsumo-ohiturak eskuratu ditu.

Aniztasunaren trataera

- Ikastaldearen eritmoari eutsi ezin dioten ikasleak aintzat hartzea, eta egin beharreko lana haien aukeretara egokitzea.
- Saioen hasieran, motibazioa erabiltzea oinarrizko gako gisa.

Materialak

- Ordenagailua, proiektore digitala eta audioa.
- Interneteko lotura.
- Fotokopiak: eranskinak.

IRAKASLEEN FITXA

Haur Hezkuntzako jarduerak

1. jarduera

Lehenengo jarduera gisa, "Memory" jolasean jolastuko dute talde txikitan. Jolas horretan, aukera izango dute mundu guztiko produktuen bikoteekin lan egiteko.

Jolas honetan, txartel guztiak nahasi eta buruz behera jarriko dira. Banaka-banaka eta txandaka, bi txartel jasoko dituzte. Bi txartelek bikotea osatzen badute, beretzat hartuko ditu jaso dituen haurrak. Bikotea osatzen ez badu, buruz behera utziko dira berriro, eta lagunaren txanda izango da. Horrela egingo da bikote guztiak osatu arte.

I. ERANSKINEAN daude txartelak dagozkien marrazkiekin.

(10 minutu)

2. jarduera

Memory jolasa amaitutakoan, alfonbran eseriko gara, argazkietan agertu diren produktuei buruz hitz egiteko.

Mapamundi bat edo Google Earth-eko irudi bat hartuko dugu, eta haurrek, irakaslearen laguntzaz eranskailuak edo plastilina zatitxoak ezarriko dituzte, elikagai horietako bakoitzaren jatorrizko herrialdean (irakasleak adieraziko die non dagoen herrialde hori).

Horrela, gure hiritik zein elikagai dauden gertuen eta zein urrunen ikusi ahal izango dute.

(10 minutu)

3. jarduera

Elikagaien jatorriak mapan kokatu ondoren, jostailuzko autoen, kamioien edota hegazkinen laguntzaz (etxetik ekar ditzakete), leku batzuetatik beste batzuetara dauden distantziak irudikatuko dituzte, jostailuekin ibilbide horiek eginez. Horrela, beraiek gidari izanez, zer elikagai datozen urrunetik eta zer elikagai diren gertukoak jabetu ahal izango dira.

(15-20 minutu)

4. jarduera

Azkenik, batzar txiki bat egingo dugu, eta gogoeta egingo dugu egin dugunaz eta horrek guztiak gure aztarna ekologikoarekin duen loturaz.

Dinamika apur bat bidera dezakegu, galderak eginez: zer da hobe: gertuko lekuetako produktuak hartzea, edo urrunen daudenak? Non gastatuko da erregai gehiago, ibilbide luzeetan edo laburretan? Zer-nolako eragina du horrek kutsaduran?

Saioa amaitzeko, guk urrunen dauden produktuak kontsumitzeak beste herrialde batzuek diru gutxiago izatea dakarrela azalduko diegu beraien ideietatik abiatuta (ahal den guztietan); eta horrek ondare naturalen banaketa bidegabea, langileekin bidegabekeriak jokatzea eta abar bultzatzen dituela ere ikusaraziko diegu, eta gizartean gatazkak sortzen dituela. Horregatik, saihesten ahalegindu behar dugu; gure esku dago gure aztarna ekologikoa murriztea eta, horrela, bakea sustatzea, gizartean gatazkak eta arazoak saihestuko baititugu.

(20 minutu)

Lehen Hezkuntzako 1., 2. eta 3. mailetako jarduerak

Jarduera egiteko beharrezkoa den materiala jarduera egin aurreko egunean ekar dezakete etxetik haurrek:

- Supermerkatu baten propagandako katalogoak eta jostailuzko autoak, itsasontziak, hegazkinak edota trenak.

1. jarduera

Memory jolasean jolastea proposatuko diegu ikasleei. Jolasa ezagutzen doazen heinean, janariak bikoteka jarri behar dituztela ohartuko dira. Aldi berean, produktu bakoitza zer herrialdeetako den azpimarratuko du irakasleak.

1. eranskina inprimatu eta moztu

(10 minutu)

2. jarduera

Mapa batean (<https://www.google.es>, Google earth edo antzekoa), memory jolasean agertu diren produktuen kokapen geografiko zehatza erakutsiko du irakasleak, eta leku bakoitzetik gu bizi garen hiri edo herriraino produktu horiek ekartzeko zer-nolako garraiobidea behar den galdetuko die ikasleei.

(10 minutu)

3. jarduera

Batzarraren erdian, lurrean, produktu bakoitzak egiten duen ibilbidea irudikatuko dugu. Nahikoa da produktu bakoitzean lerro bat egitea (errepide gisa), luzeagoa edo laburragoa, kasu bakoitzaren arabera. Ausartenek mapa bat marraz dezakete.

Ikasle bati eskatuko diogu aurrez etxetik ekarritako jostailuren batekin (kamioiak, hegazkinak, trenak, itsasontziak...) ibilbide horietakoren bat egiteko; Kolonbiako bananek edota Espainiako Kanaria uhar-teetakoeak egiten duten ibilbidea, esaterako. Horrela, ibilbide bakoitza egiteko zenbat denbora behar duten, zenbat erregai erabiltzen den eta abar alderatu ahal izango dute.

(10 minutu)

4. jarduera

Une honetan, "aztarna ekologikoa" kontzeptua txertatuko da, modu sinple batean.

Aztarna ekologikoa ingurumen-inpaktuaren adierazle bat da, baliabide naturalez egiten dugun eskaria abiapuntu hartuta ateratzen dena.

Honako galdera hauek erabil ditzakegu, elkarriketa bideratzeko: zer da hobe: gertuko lekuetako produktuak hartzea, edo urrunen daudenak? Non gastatuko da erregai gehiago, ibilbide luzeetan edo laburretan? Zer-nolako eragina du horrek kutsaduran? Eta abar.

Era berean, une egokia da aztarna ekologikoa gizarteko gatazkekin lotzeko (baliabide naturalen banaketa ez zuzena, janariak lortzeko borroka, langileekin bidegabekieriaz jokatzeko, giza talderen bat bizi den lekuetan egindako kalte ekologikoa...); eta baita horrelako egoerarik gabe eta gainerako pertsonak aintzat hartuta gizartean lor daitekeen BAKEAz hitz egiteko ere.

Amaitzeko, planetan ahalik eta aztarna ekologiko txikiena utziko duten produktuak kontsumitzeak dakartzan alderdi onuragarriak azpimarratuko ditugu, horrela, gizarteko BAKEA sustatuz (bidezko merkataritza, sasoiko produktuak, tokiko produktuak, etab.)

(10 minutu)

5. jarduera

Lau laguneko taldeetan banatuta, supermerkatuko katalogoko 5 produktu erosiko dituzte, aurreko jarduerako ondorioak kontuan hartuta. Produktu bakoitza zergatik aukeratu duten arrazoitu behar dute (zergatik aukeratu dut produktu hau?).

(20 minutu)

Lehen Hezkuntzako 4., 5. eta 6. mailetakoko jarduerak

1. jarduera

Ikasleak dakiena aktibatzea, edukiarekiko interesa pizteko. Honako galdera hauen bidez:

- Zenbat zabor sortzen du familia batek egun batean?
- Zenbat etxetan bereizten da zaborra, birziklatu ahal izateko?
- Hondakinek zer tratamendu dute?
- Zer onura lor ditzakegu hondakinen tratamenduarekin?
- Kontsumitzaile garen heinean, nola lagun dezakegu hondakin gutxiago sortzen?

Mundu global batean bizi garela eta herrialde baten eragin negatiboek planeta osoaren osasunean eragiten dutela jabetzen lagunduko diegu ikasleei.

Lotura hau ikusiko dugu:

<https://www.youtube.com/watch?v=7uhicBad4VM>

(5 minutu)

2. jarduera

Aztarna ekologikoari buruzko testua irakurriko da ozenki (Aztarna ekologikoa - sentsibilizazioa)

<http://www.teder.org/docs/Noticias/2008/Julio/folletocastellano.pdf>

Ondoren, jasate-ahalmena, aztarna ekologikoa eta defizit ekologikoa kontzeptuak bereizteko ikasleek dituzten zalantzak argituko ditu irakasleak. Defizit ekologikoa herrialde bateko baliabideen gehiegizko ustiapenaren kausa dela azpimarratuko du, eta horixe dela, hain zuzen, gizartearen ezegonkortasunaren, gatazken eta baliabide naturalak eta janaria lortzeko gerren jatorria.

(20 minutu)

3. jarduera

Ikasleek kontsumo arduratsuari buruzko ekintzen mapa mental bat egingo dute.

(25 minutu)

4. jarduera

Banaka, ikasle bakoitzak konpromiso bat idatziko du koloretako orri batean, eta bere aztarna ekologikoa murrizteko eta munduan bakea sustatzeko duen asmoa islatuko du.

Ondoren, zuhaitzean itsatsiko dute, eta, oharraren alboan, beren hatz-marka egingo dute.

(10 minutu)

DBHko eta Batxilergoko jarduerak

1. jarduera

Irakasleak honako galdera hau idatziko du arbelean:

Zure ustez, kontsumitzaile gisa janaria erosterakoan egiten dituzun gauzek eragiten dute munduko beste leku batzuetan? Eta hainbat gatazka eta indarkeria bultza ditzakete?

Ondoren, bi minutu utziko dira ikasle bakoitzak isiltasunean gogoeta egin dezan, eta, gero, beren iritziak azaltzeko eskatuko zaie.

(10 minutu)

2. jarduera

Pizzaren irudian oinarrituta, ikasleei honako zeregin hau planteatuko zaie; lau laguneko taldeak egingo dituzte lana egiteko.

Zeregina: gehien gustatzen zaien pizzaren osagaiak idatziko dituzte orrian.

(5 minutu)

3. jarduera

Aztarna ekologikoari buruzko testua irakurriko da ozenki (Aztarna ekologikoa - sentsibilizazioa)

Jarduera hori binaka egingo dute, ordenagailu eramangarriak erabiliz

<http://www.teder.org/docs/Noticias/2008/Julio/folletocastellano.pdf>

Gero, jasate-ahalmen, aztarna ekologiko eta defizit ekologiko kontzeptuak bereizteko orduan ikasleek dituzten zalantzak argituko ditu irakasleak. Defizit ekologikoa herrialde bateko baliabideen gehiegizko ustiapenaren kausa dela azpimarratuko du, eta horixe dela, hain zuzen, gizartearen ezegonkortasunaren, gatazken eta baliabide naturalak eta janaria lortzeko gerren jatorria.

(20 minutu)

4. jarduera

Bost laguneko taldeak egingo dituzte, eta erosi duten pizzak zer aztarna ekologiko uzten duen idatziko dute orri batean (alferrik galdutako zatiak, berotegi-efektuko gasak, uraren kontsumoa, baliabide naturalen gehiegizko ustiapena, etab.). Gero, gelakideekin bateratuko dute.

(10 minutu)

5. jarduera

Debaterako jarduera

Kontsumo arduratsuaren, aztarna ekologikoaren eta gizarteko bakearen arteko loturari buruzko debatea.

Hiruzpalau laguneko taldeak egingo dira, eta bi talde arituko dira mahai bakoitzean. Irakasleak moderatzaile gisa jardungo du, eta talde bakoitzak kontsumo arduratsuaren aldeko nahiz aurkako arrazoiak prestatu beharko ditu txandaka; gainera, egunero egiten dugun ekintza batek, hau da, erosketak egiteak, gizartearen egonkortasunean eta planetako beste inguru batzuetako bakean nola eragiten duen aztertuko dute.

(15 minutu)

I. ERANSKINA: MEMORY

BANANA
ESPAINIA

OLIOA
ESPAINIA

KIWIA
ESPAINIA

BANANA
EKUADOR

OLIOA
ITALIA

KIWIA
ZEELANDA
BERRIA

INTXAURRA
ESPAINIA

TXAHALKIA
ESPAINIA

CAVA
ESPAINIA

INTXAURRA
KALIFORNIA

TXAHALKIA
IRLANDA

CAVA
FRANTZIA

2. ERANSKINA : EROSKETAKO ORGA

BIBLIOGRAFIA

ESPAINIAKO BANANA:

http://www.5aldia.org/v_5aldia/inc/imagen.asp?f=platanos_canarias24.jpg&w=220&c=60

EKUADORKO BANANA:

<http://www.progresoverde.org/platanos.html>

ESPAINIAKO OLIOA:

<http://www.hola.com/cocina/escuela/2012062759326/aceites-oliva-tipos/>

ITALIAKO OLIOA:

<http://www.insidetheproduct.es/2012/12/alimentos-con-denominacion-el-aceite-de.html>

ZEELANDA BERRIKO KIWIA:

<http://frutassanchez.es/image/data/productos/Frutas/kiwi-nueva-zelanda.jpg>

ESPAINIAKO KIWIA:

http://intlimg.demandmedia.com/DM-Resize/photos.demandstudios.com/getty/article/97/219/87749089_XS.jpg?w=400&h=200&keep_ratio=1

ESPAINIAKO INTXAURRA:

<http://esticos.muyinteresante.es/rcs/articles/2424/nuez.jpg>

KALIFORNIAKO INTXAURRA:

<http://s3.amazonaws.com/mumumio-production/medias/31244/original.jpg?1387361076>

ESPAINIAKO TXAHALKIA:

<http://www.baarty.com/site/category/carne-de-ternera.jpg>

IRLANDAKO TXAHALKIA:

http://www.elclubdelacarne.com/media/catalog/product/cache/1/image/9df78eab33525d08d6e-5fb8d27136e95/e/n/entrecot_irlandes.jpg

ESPAINIAKO CAVA:

http://www.pereladacomercial.com/uploads/producto/2088-Olerdola_Brut_Reserva_br.jpg

FRANZIAKO CAVA:

http://www.mixturanza.com/82-home_default/champagne-y-cava-brut-henri-verlaine-francia.jpg

EROSKETA-ORGA:

<http://www.vectorizados.com>

